

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پاکوالے اودمانعہ احکام

الطهارة والصلاة - بشتو

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
ونوعية الجاليات بالزلفي

٠١٦٤٢٣٤٤٦٦

الطهارة والصلاة

أعدده وترجمه للغة البشتو

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الأولى: ١٤٣٩/٨ هـ

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي (ح)

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

الطهارة والصلاة- الزلفي، ١٤٣٩ هـ

ردمك: ٧-١٠-١٠٢٤٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

(النص باللغة البشتو)

١- الطهارة (فقه إسلامي) ٢- الصلاة أ- العنوان

١٤٣٩/٦٣٥٦

ديوي ٥٢٥,٢

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٦

ردمك: ٧-١٠-١٠٢٤٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

د طهارت مسائل

پاکوالے او پليتی

نجاست (پليتی، گندگی): هر هغه خيز ته وائي چه د هغه نه ځان بچ ساتل او چه په کوم ځای ولکی دهغه وينخل په مسلمان لازم وی، که کپرے او بدن ته پليتی، ورسپړی د هغه وينخل واجب دی، ترڅو پورے چه ظاهري اثری ختم شوے نوی، او په نظر نه راځی . کچرته په زائله کيدلو کښې مشقت وی لکه د حیض وینه نو که د وينخلو نه پس ئے هم اثر باقی وی څه حرج پکښې نشته. که پليتی ظاهرًا په نظر نه راځی بیا يو ځل وينخل هم کافی کيږی.

کچرته زمکه گنده شی د هغه پاکوالے په اوبو اړولو سره، او یا اوجيدلو سره راځی، پدے شرط چه گندگی مائع (بهيدونکی) شکل کښې وی، (لکه بول) او که جوته (وجود) لری نو بیا د هغه زائله کول لازمی دی.

پاکوالی حاصلولو او گندگی لرے کولو دپاره اوبه استعمالیږی، اوبه که د باران وی او که د درياب وغيره وي ددے مقصد دپاره استعمالیږی، او هغه اوبه هم استعمالول

جائز دی چه پاک خیز ورسره گډ شی خو چه اوبه په خپل شکل باقی وی کچرته د پاک خیز د گډون سره د اوبو خپل شکل باقی پاتې نشی د هغه استعمال د پاکوالی دپاره جائز ندی. او که د اوبو سره گنده خیز گډ شي پداسي شان سره چه د اوبو خوند، رنگ او بوئی بدل کړی ددے استعمال د پاکوالی دپاره جائز ندے، او که خوند، رنگ او بوئی په خپل حال باقی وی، د هغه استعمال جائز دے، او دارنگه جوته اوبه هم استعمالولے شی، سیوا د سپی او د خنزیر د جوتے نه حکه هغه ناپاک (نجس) دی.

د گندگی قسمونه

گندگی په یو خو قسمه ده :

(۱) واړه بول او لوئی بول .

(ب) ودی: دا سپینے ټینگے اوبه دی چه د واړه بولو نه مخکښی یا روستو د انسان د عورت نه خارجیری.

(ج) مذی: دا بهیدونکے سلیخناکے اوبه دی چه د خپلے بنخے سره د لوبو په وخت او یا د شهوت د راپورته کیدو په وخت کښی د انسان د عورت نه خارجیری

(د) منی : هغه ماده ده چه په شهوت سره د بدن نه په توپ وهلو سره خارجېږي چه نجسه نده، البته که تازه وی وینځلی به شی، او که وچه وی نو گروول ئے مستحب دی.

(ذ) هغه څاروی چه د هغوی غوښه خوړلے شی د هغوی متیازے او غوشیان نجس ندی په نسبت سره هغه څاروو ته چه د هغوی غوښه نشی خوړلے، د هغوی متیازے او غوشیان نجس دی، که بدن یا جامے سره ولگی ددے وینځل او زائله کول ضروری دی .

(و) وینه د حیض (ماهوری بیماری) وی او که د نفاس (د بچی د پیدائش نه پس وینه) .

او مزی چه په کپړه ولگی د هغے دپاره د اوبو چرکاؤ هم کافی دے .

د گندگی بعض حکمونه :

(۱) کله چه انسان سره څه ولگی او پدے نه پوهیږي چه دا پاک دی او که پلیت د هغے په باره کښې تپوس کول لازم ندی، او نه ورباندے وینځل شته دے ځکه چه اصل په اشیاؤ کښې پاکوالے دے.

(۲) کله چه انسان د مونخ نه فارغ شي او خپل بدن يا کپرو باندے خه گندگی ووينی چه مخکښې ورته علم نه وو او يا علم ورته وو ليکن هير شومے وی ترے نو غوره قول دا دے چه مونخ ئے صحيح دے . د يو انسان بدن يا کپره کښې چه د گندگی ځای ورک شي نو هغه باندے لټول لازم دی، او کوم ځای باندے ئے چه غالب گمان وی هغه ځای به وينځی ځکه چه گندگی معلومه جثه لري، د هغه دپاره رنگ، خوند او بوئی وی، او کله چه د انسان غالب گمان په يو ځای هم رانشي نو ټوله کپرے به وينځی .

د قضاء حاجت آداب :

(۱) بيت الخلاء ته د ورتللو په وخت کښې کسه خپه مخکښې کول او دا دعاء وئيل سنت دی : (بسم الله، اللهم
 إني أعوذ بك من الخبث والخبائث) شروع کوم په نوم د الله،
 آء الله! پناهی غوارم په تا باندے د نارينه او زنانه
 شيطانانونه، او د راوتلو په وخت کښې به بنی خپه مخکښې
 کړی او دا دعاء به وائی (عُفْرَانِك) بخنه غوارم ستانه. (۲) د
 ځان سره به هغه خيز بيت الخلاء ته نه داخلوی چه د الله

ذکر پکنہی لیکلے شوے وی مگر کہ د ضائع کیدلو یا د ورک کیدو یرہ وی بیاجائز ده د عذر د وجہ نہ.

(۳) د قضاے حاجت پہ وخت کنبہی قبلے ته مخ کول او یا شا کول پہ صحراء کنبہی جائز ندی پہ آبادی کنبہی صرف شاگرخول جائز دی .

(۴) د ٲولو خلقو نہ عورت ٲٲول واجب دی، ٲدے کنبہی سستی نہ ده ٲکار. د نارینہ عورت د نامہ نہ تر ٲندو ٲورے دے او د زناہ ٲول بدن عورت دے .

(۵) د ورو بولو او یا د غٲو بولو نہ ځان ساتل ضروری دی چه بدن او کٲرے ته ونہ رسیری.

(۶) د قضاے حاجت نہ ٲس خٲل ځان پہ او بو یا کاغذ یا کانرو وغیرہ باندے ٲاکول لازم دی چه د گندگی څه اثر ٲاقی ٲاتے نشی، او په چٲ لاس باندے صفائی کول ٲکار دی

اودس

بغیر د اودس او ٲاکوالی نہ مونخ نہ قبلیری. د ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ نہ روایت دے چه رسول اللہ ﷺ فرمائیلی دی: (لَا

يقبلُ اللهُ صلاةَ أحدكم إذا أحدثَ حتى يتوضأ). متفق عليه. ترجمه:
 اللہ پاک مونج نہ قبلوی د یو تن ستاسوکلہ چہ بے اودسہ شی
 تردے پورے چہ اودس وکری. اودس کولوکنبی د اندامونو د
 ترتیب او پرلہ پسے والی خیال ساتل ضروری دی. د اودس ډیر
 زیات فضائل دی، باید چہ یو مسلمان د هغے نہ خبر وی. لکه
 په حدیث د عثمان رضی اللہ عنہ کنبی راغلی: قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 ﷺ: «مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءِ خَرَجَتْ خَطَايَاهُ مِنْ جَسَدِهِ حَتَّى تَخْرُجَ
 مِنْ تَحْتِ أَظْفَارِهِ» (رواه مسلم : ۲۴۵). ترجمه : رسول اللہ صلی اللہ
 علیہ وسلم فرمائی : چا چہ اودس وکرو خائستہ اودس، نو دده د
 بدن نہ گناہونہ معاف شی تردے پورے چہ د نوکانو د لاندے
 گناہونہ ہم معاف شی) او دارنگہ د عثمان رضی اللہ عنہ نہ دا
 ہم روایت دے : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَنْ أَتَمَّ الْوُضُوءَ كَمَا أَمَرَهُ اللَّهُ
 تَعَالَى فَالْصَّلَوَاتُ الْمَكْتُوبَاتُ كَقَارَاتٍ لِمَا بَيْنَهُنَّ» (رواه مسلم . (چا چہ د
 اللہ تعالی د حکم مطابق پوره اودس وکرو نو فرض مونجھونہ د
 دوی ترمینج کرے شوی گناہونہ ختموی)

د اوداسہ طریقہ

(۱) پہ زره کنبی بہ د اودس نیت کوی بغیر د تلفظ نہ حکھ
 چہ نیت د زره قصد او ارادے تہ وائی بیا بہ بسم اللہ ووائی .

- (۲) بیا به لاسونه تر مروندونو پورے درے کرتہ ووینخی.
- (۳) بیا به خوله کنہی درے کرتہ اوبہ واچوی، او حرکت به ورکری او پوزه کنہی به درے کرتہ اوبہ واچوی، او پوزه به سونر کری.
- (۴) بیا به لاسونه درے کرتہ ووینخی د گوتو د سرونونه تر خنکلو پورے، اول نئے لاس او بیا گس لاس.
- (۵) بیا به د ٲول سر مسح وکری، پدے شان چه په لمدو لاسونو سره به د اول دتندی د ویختونه شروع کری د آخر د سر پورے، او بیا به لاس راوایس کری هغه خائی ته د کوم خائی نه ئے چه شروع کرے ده.
- (۶) بیا به یو ځل د غورونو مسح وکری پدے شان چه په مسواکی گوته به د غور دننه حصه او په کټه گوته به د غور بهرنی حصه مسح کری.
- (۷) بیا به خپے درے کرتہ ووینخی، د گوتو د سرونونه تر پر کو پورے، اول بنی خپه او بیا گسه خپه.
- (۸) او بیا به دا دعاء ووائی: أشهد ان لا اله الا الله، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله. ترجمه: زه گواهی کوم چه نشته حقدار

دبندگی سیوا د یو الله نه او گواهی کوم چه محمد ﷺ د الله تعالی بنده او رسول دے. عن عمر بن الخطاب رضی الله عنه قال قال رسول الله ﷺ: «ما منکم من أحد یتوضأ فیبلغ - أو فیسیغ - الوضوء ثم یقول أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبد الله ورسوله إلا فتحت له أبواب الجنة الثمانية یدخل من أيها شاء» رواه مسلم ۲۳۴. ترجمه: عمر خوی د خطاب رضی الله عنه فرمائی: چه رسول الله ﷺ فرمائیلی دی: «نشته یو تن چه پوره اودس وکړی او بیا دا ووائی: زه گواهی کوم چه نشته دے حقدار د بندگی سیوا د یو الله نه او محمد صلی الله علیه وسلم د الله بنده اور رسول دے مگر د هغه دپاره د جنت اته وارہ دروازے پرانستلے کیري، ورداخل دے شی په کومه دروازه ئے چه خوبنه شی .

موزو باندے مسح

دا د اسلام آسانتیا او دالله تعالی د مهربانی حصه ده چه په موزو باندے مسح کول ئے جائز کړی دي، او عملاً د نبی کریم ﷺ نه ثابته ده. د عمرو بن أمية رضی الله عنه نه روایت دے، هغه فرمائی: «رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَمْسَحُ عَلَى عِمَامَتِهِ وَخَفِيَّةٍ»، رواه البخاری: ۲۰۵. ترجمه: ما ولیدلو نبی کریم ﷺ چه

په پټکي او موزو باندے ئے مسح کوله. بل روایت کښې مغیره بن شعبه رضی الله عنه فرمائی: **قَالَ بَيْنَا أَنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ لَيْلَةٍ إِذْ نَزَلَ فَقَضَى حَاجَتَهُ ثُمَّ جَاءَ فَصَبَّتْ عَلَيْهِ مِنْ إِدَاوَةٍ كَانَتْ مَعِيَ فَتَوَضَّأَ وَمَسَحَ عَلَى خَفِيهِ**، (متفق علیه). ترجمه: یوشپه زه د رسول الله ﷺ سره ووم چه هغه کوز شو نو قضائے حاجت ئے وکړو بیا راغے نو زما سره یو لوبڼے وو هغے کښې اوبه وے، ما هغه ته اوبه واچولے نو د هغے نه ئے اودس وکړو، او په موزو باندے ئے مسح وکړه.

موزو باندے د مسح دپاره څه شرطونه دی:

* داودس په حالت کښې به موزے اچولے شوی وی.

* د مسح طریقہ داده چه لوند لاس به د خپو دپاسه رابڼکلے شی د گوتو سرونو نه به ئے بره پوندی ته راکاري، د خپو لاندے حصه به نه مسح کوی.

* په حالت د اقامت کښې د مسح موده یوه ورځ او یوه شپه ده

* او د مسافر دپاره د مسح موده درے ورځے او درے شپے ده. چه د مسحی موده ختم شی نو مسحه هم ختمه شی. * دغه رنگه د موزو په ویستلو سره هم مسح ختمه شی. * او د غسل

د واجب کیدو سره هم مسح باطله شی ځکه چه دغسل دپاره موزے ویستل لازم دی .

اودس ماتونکی خیزونه :

(۱) د انسان د مخکښې او روستو دواړو لارونه چه څه خارج شي، مثلاً هواء، لوئی یا وارپه بول، نطفه، مذی، ودی او وینه وغیره.

(۲) خوب

(۳) د اوبن د غوښې په خوراک سره. لکه چه په صحیح حدیث کښې راغلی دی.

(۴) بے هوشی راشی، یا عقل زائله شی .

غسل :

په خپل ټول بدن باندے د طهارت په نیت اوبو اچولو ته غسل وائی. په غسل کښې ټول بدن وینځل او خوله او پوزه کښې اوبه اچول ضروری دی. (د غسل طریقه : اول به خپله شرمگاه وینځی او د بدن په کومه حصه چه گندگی لگیدلی وی هغه به وینځی بیا به دواړه لاسونه په زمکه یا بل شي

باندے راخکارې، بیا به اودس وکړی پشان د اودس د مانخه البته خپه که اوس وینځي او که روستوئی وینځي دواړه صحیح دي. بیا به درے لپه په خپل سر واچوی، او گوتے به په وینځو کنبې ورداخلی کړی چه ټول سر پوره طریقے سره لوند شی بیا به د بدن په بني او گس طرف باندے اوبه واچوی او ټول بدن به ووینځی او آخر کنبې د خپل ځای نه یو طرفته شی او خپه به ووینځي. (صحیح بخاری، ۲۶۰، ۲۵۶))

د پنځو څیزونو د وجه نه غسل واجبېری :

اول: نارینه وی او که زنانه، په وینځه وی او که په حالت د خوب کنبې چه د بدن نه نطفه په خوند او توپ وهلو سره خارج شې، په داسے حالت کنبې غسل واجب شې. البته که نطفه بغیر د شهوت نه خارج شې لکه د بیماری د وجے نه یا د سختے یخنئ د وجے نه نو غسل نه واجبېری. دغه رنگه که خوب کنبې د بنده احتلام وشې، خوب ورته یاد وی لیکن د نطفے څه اثر نه وی بیا هم غسل واجب ندے، او که کپرو باندے د نطفے اثرات وی نو که خوب ورته یاد هم نوی بیا هم غسل واجب دے .

دویم: د نارینه او زنانه شرمگاہ د یوبل سره یو خائی شی یعنی د نارینه د شرمگاہ اوله حصه د زنانه په شرمگاہ کښې پناه شی که نطفه خارجه هم نشی نو هم غسل واجب شو.

دریم: د حیض یا د نفاس موده چه ختمه شی غسل واجب دے.

خلورم: مرگ، ځکه چه مړی لره غسل ورکول واجب دی.

پنځم: کله چه کافر مسلمان شی نو غسل ورباندے واجب وی.

حالت د جنابت (غټے نا پاکئ) کښې کوم کارونه کول حرام دی

(۱) مونځ کول

(۲) طواف کول

(۳) قرآن کریم مسح کول بغیر د پردے نه، دارنگه د قرآن کریم لوستل که په اوجت آواز باندے وی او که په ښکته آواز باندے، د مصحف نه وی او که د حفظ نه، د جنب انسان دپاره جائز ندی.

(۴) مسجد کنبې د ډیر وخت دپاره پاتے کیدل په حالت د جنابت کنبې جائز ندی مگر صرف په مسجد ورتیریدل جائز دی، او خامخا پکنبې که پاتے کیرې، نو اودس دے وکړی پدے سره به دغه ناپاکۍ کنبې څه کمه راشی.

تیمم :

تیمم په حالت د سفر او حالت د اقامت دواړو کنبې جائز دے. دا د اودس او غسل بدل دے، خو پدے شرط چه د لاندینو اسبابو نه یو سبب موجود شی :

(۱) کله چه اوبه بالکل نوی یا وی خو د ضرورت نه کمه وی لیکن اول به د اوبو تلاش کوی د خپل وس مناسب، د نشتوالی په صورت کنبې به تیمم وهی، او کچرته اوبه نزدے وی لکن د هغه په طلب کي یا د هغه په استعمال کي د خپل مال یا جان د ضائع کیدو خطر ه وی بیا هم تیمم وهله شی.

(۲) کله چه د اودس په بعضو اندامونو کنبې زخم وی هغه به اوبو باندے وینخلے شی. کچرته وینخلو کنبې تکلیف وی بیا به لاس لوند کړی، او مسحه به پرے وکړی، او کچرته مسحه کنبې هم ضرر وی، بیا به نور اندامونه ووینخی، او ددغه زخمی اندام دپاره به تیمم ووهی.

(۳) موسم یا اوبہ دومره حدہ پورے یخے وی چہ د اندامونو د شل (فالج) کیدو یا د بل خہ ضرر خطرہ وی بیا ہم تیمم کول جائز دی.

(۴) کچرتہ اوبہ موجودے وی لیکن صرف د خنبکلو دپارہ کافی کیری بیا به ہم تیمم کولے شی.

د تیمم طریقہ

زپرہ کنبی به نیت بغیر د تلفظ د ژبے نه وکری، بیا به په دوارو لاسونو زمکے لره یو گوزار ورکری او په مخ به ئے یو خل رابنکارې اوبیا به په گس لاس د بنی لاس د مړوند ظاهر طرف مسحه کړی او په بنی لاس به د گس لاس د مړوند ظاهر طرف مسحه کړی. په کومو خیزونو چہ اودس ماتیرې په هغه تیمم هم ماتیرې، او ددے نه علاوه کچرتہ اوبه د مونخ کولونه مخکنبی پیدا شوے یا د اوبو په استعمال باندے قادر شو، که د مونخ په دوران کنبی هم داسے ورت جوړ شو بیا هم تیمم مات شو، او کچرتہ د مونخ نه فارغ شوے وی او اوبه پیدا شوے بیا ورباندے اعاده د مونخ نشته دے.

حیض او نفاس

حیض: دا هغه وینه ده چه د زبانه د رحم نه په حالت د روغوالی کنبې خارجیری، نه د بچی د پیدا کیدو د وجے نه او نه د مرض د وجے نه په یو خو معلومو ورخو کنبې چه تور رنگ او بد بوئی والا وی .

نفاس: دا هغه وینه ده چه د زبانه د رحم نه د بچی د پیدائش نه روستو خارجیری. په حالت د حیض او نفاس کنبې زبانه دپاره مونخ کول او روژه نیول جائز نه دی. عائشه رضی الله عنها فرمائی: «قال رسول الله صلی الله علیه وسلم: فَإِذَا أَقْبَلَتْ حَيْضُكَ فَدَعِي الصَّلَاةَ، وَإِذَا أُدْبِرَتْ فَاغْسِلِي عَنْكَ الدَّمَ ثُمَّ صَلِّي». متفق علیه. ۳۳۳.۳۳۱ ترجمه: رسول الله ﷺ فرمائی دی: کله چه حیض راشی مونخ مه کوه، او کله چه ختم شی نو وینه د خان نه ووینخه (غسل وکړه) او مونخ شروع کړه. د مونخونو قضا ورباندے نشته، او د فرضی روژے خومره چه په حالت د حیض یا نفاس کنبې خوړلے وی دهغی قضاء به پوره کوی، د حائضے زبانه دپاره د بیت الله طواف کول جائز ندی، او د خاوند دپاره د خپلے حائضے ښخے سره نزدیکت حرام دے، او د جماع نه غیر ترے هر قسمه فائده اغستلے شی لکه

خکلول وغیرہ، او د حائضے دپارہ د قرآن کریم مسحہ کول
 ہم جائز ندی. د حائضے زنانہ وینہ چہ کله ہم بندہ شی،
 غسل به کوی، غسل کول ورباندے واجب دی، او هغه
 کارونه چہ مخکبني ورله حرام وو نو د غسل نه پس ورله
 جائز شی. د مونغ وخت داخل شو او یوے زنانہ مونغ ندے
 ادا کړی، او مرض ورباندے راغله، د پاکوالی نه پس به
 ددغه مونغ قضاء کوی، کچرته د مونغ د وخت د ختمیدو نه
 مخکبني زنانہ پاکه شوه دغه مونغ ورباندے هم فرض دے،
 اگرکه د یو رکعت وخت ولے نوی میلاؤ شوے، او غوره داده
 چہ کوم مونغونه شرعاً جمع کول (جمع بین الصلاتین) جائز
 وی، هغه دے ورسره هم وکړی لکه د نمر ډوب کیدونه
 مخکبني پاکه شوله، د مازیگر مونغ ورباندے فرض دے، نو
 د ماسپخین مونغ قضاء دے ورسره هم وکړی. دویم مثال د
 نیمے شپے نه مخکبني پاکه شی، نو د ماسخوتن مونغ
 ورباندے فرض دے نو د ماہنام مونغ دے ورسره هم وکړی،
 دا غوره عمل دی.

د مانخہ احکام

مونغ د اسلام د ارکانو نه دویم رکن دے، هر بالغ عاقل مسلمان

باندے فرض دے، د بلوغ اندازہ یا پنخلس کالہ عمر دے، یا د نامہ نہ لاندے ویختہ راختل دی، او یا پہ خوب کنبی احتلام کیدل یعنی د نطفے وتل دی، او د زنانہ دپارہ د حیض راتلل دی، پدے علامو کنبی چہ یوہ علامہ موجودہ شی، دغہ انسان بالغ حساییری، او پہ احکامو باندے مکلف (پابند) دے. د مونخ د فرضیت نہ انکار کونکے پہ اجماع د امت سرہ کافر دے، او د سستی او ناراستی د وجے نہ مونخ پرینودنکے یہ اجماع د صحابہ کرامو سرہ کافر دے، د قیامت پہ ورخ بہ د تولو نہ اول حساب کتاب د مانخہ پہ بارہ کنبی کیبری. اللہ پاک فرمائی: «إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا» [النساء ۱۰۳] ترجمہ: یقیناً مؤمنانو باندے مونخ پہ مقرر وخت کنبی فرض شویدے. د عبد اللہ بن عمر رضی اللہ عنہ نہ روایت دے، یقیناً نبی کریم ﷺ فرمائیے دی: «بني الإسلام على خمسٍ شهادة أن لا إله إلا الله ، وأنَّ محمدًا رسولُ الله ، وإقام الصلاة ، وإيتاء الزكاة والحج ، وصوم رمضان» متفق علیہ : ۸۱۶ . ترجمہ : د اسلام پنخہ بناءگانے دی : (۱) د لا اله الا الله گواهی کول. (۲) د مونخ پابندی کول (۳) زکوٰۃ ورکول (۴) حج اداء کول (۵) د رمضان روژے نیول. جابر بن عبد اللہ

رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ ما د رسول اللہ ﷺ نہ اوریدلی دی
 «يقول: إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشَّرْكِ وَالْكَفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ» [رواه مسلم
 : ۲۵۶] ترجمہ: بے شکہ د بندہ اود شرک او کفر ترمینخ فرق
 د مانخہ پرینبودل دی.

د مانخہ پابندی او د هغے فضائل

ابو هريره رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ رسول اللہ ﷺ فرمائی
 دی: «مَنْ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ مَشَى إِلَى بَيْتٍ مِنْ بَيْوتِ اللَّهِ لِيَقْضِيَ فِيهِ رِيضَةً
 مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ كَانَتْ خَطْوَاتُهَا إِحْدَاهَا تَحُطُّ خَطِيئَةً وَالْآخَرَى تَرْفَعُ دَرَجَةً»
 رواه مسلم ۶۶۶. ترجمہ: چا چہ خپل کور کنبی صحیح
 طریقے سره اودس وکړو، بیا یو کور د کورونو د اللہ تعالیٰ ته
 روان شو، د یو فرض مونخ د ادا کولو دپاره په یو قدم باندے
 به ئے گناه معاف کیږی، او په بل قدم باندے درجه اوچته
 کیږی. عن أبي هريرة أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ «أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا يَمْحُو
 اللَّهُ بِهِ الْخَطِيئَاتِ وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ». قَالُوا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ «
 إِسْبَاغُ الْوُضوءِ عَلَي الْمَكَارِهِ وَكثْرَةُ الْخَطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ
 بَعْدَ الصَّلَاةِ فَذَلِكَ الرِّبَاطُ» مسلم ۲۵۱. ترجمہ: د ابوهريره رضی
 اللہ عنہ نه نقل دی چہ رسول اللہ ﷺ فرمائی دی: زه تاسو
 ته داسے کار اونه بنایم چہ د هغے د وجے نه اللہ پاک

گناہونہ ختموی، او درجات اُوچتوی؟ صحابہ کرامو رضوان اللہ علیہم اجمعین و فرمائیل : ضرور اے د اللہ رسوله !. وے فرمائیل : صحیح اودس کول سرہ د تکلیفونو نہ، او ډیر قدمونه جوماتونو ته اغستل، او د یو مانخہ نہ پس د بل مانخہ پورے انتظار کول، دا مقام د (رباط) د اللہ په لار کنبی خوکیداری ده، (دجهد دپاره هر وخت په اسلامی سرحداتو باندے تیار وسیدلو ته رباط وائی)، دغه رنگه رسول اللہ ﷺ په بله موقع فرمائیلی دی: «مَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ وَرَاحَ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ نُزُلًا مِنْ الْجَنَّةِ كُلَّمَا غَدَا ، أَوْ رَاحَ» متفق علیہ. ترجمه: خوک چه سهار وخت کنبی یاد مابنام وخت کنبی جومات ته لارشی، اللہ پاک دهغه دپاره په جنت کنبی میلستوب تیاروی کله چه هم سهار او مابنام خئی .

د مانخه په باره کنبی بعض ضروری خبرے :

(۱) سړو باندے په جومات کنبی د جمعے سره مونغ کول واجب دی. رسول اللہ ﷺ فرمائیلی دی : «لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَ بِالصَّلَاةِ فَتُقَامَ ثُمَّ أُخَالَفَ إِلَى مَنَازِلِ قَوْمٍ لَا يَشْهَدُونَ الصَّلَاةَ فَأَحْرَقَ عَلَيْهِمْ» متفق علیہ ۲۴۲۰: ۶۵۱. ترجمه: یقینًا ما دا کلکه اراده کری وه چه حکم وکرم په

مانخہ باندے چہ جماعت ودریری بیا زہ لارشم د هغه چا کورونو ته چہ زمونبر سره مونخ ته نه حاضریری نو د هغوی کورونه وسیزم.

(۲) د مسلمان دپاره ضروری دی چہ په اطمینان او وقار سره وختی جومات ته راشی.

(۳) مسنون طریقه داده چہ جومات ته د ورداخلیدو په وخت کښې اول بنی خپه مخکښې کړی، او دا دعاء ووائی: «اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ» اے الله! د رحمت دروازے زما دپاره کولاوے کړه. او بیا گسه خپه.

(۴) مسنون طریقه داده چہ دوه رکعات په مسجد کښې مخکښې د کیناستلونه وکړے شی. د ابو قتاده رضی الله عنه نه روایت دے چہ رسول الله ﷺ فرمائیل دی: «إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ» متفق علیه. ترجمه: کله چہ یوتن په تاسو کښې جومات ته ورننوخی د کیناستلونه مخکښې دے دوه رکعات مونخ وکړی.

(۵) د خپل عورت پتول په مانخه کښې واجب دی. د سړی عورت د نامه نه تر پنډو پورے دے او د زانه ټول بدن عورت دے، صرف په مانخه کښې به مخ نه پتوی.

(۶) قبلے تہ مخ کول واجب دی، د مونخ د قبلیدلو دپارہ دا اہم شرط دے مگر کہ خہ مجبوری وی د مرض وغیرہ بیا عذر دے، او حالت د سفر کنبی پہ سورلی باندے کہ صرف نفلی مونخ کنبی د قبلے نہ مخ واوری بیا ہم مونخ صحیح دے۔

(۷) پہ خپل وخت باندے مونخ ادا کول پکار دی، د وخت نہ مخکنبی مونخ نہ کیری، او د وخت نہ روستو کول ئے حرام دی۔

(۸) د مونخ دپارہ وختی تلل، اول صف کنبی کیناستل، او د مونخ انتظار کول تولو کارونو کنبی ډیر لوی ثواب لری۔

د ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ نہ روایت دے چہ رسول اللہ ﷺ فرمائی دی: «لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النِّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهَمُوا وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهْجِيرِ [أَيِ التَّبْكَيرِ] لَاسْتَبَقُوا إِلَيْهِ.....الحديث) متفق عليه. ترجمہ: گچرتہ خلقو تہ پتہ ولکی چہ اذان کولو کنبی او اولنی صف کنبی خومرہ اجر او ثواب دے، نو یو بل سرہ بہ ئے پہ ہغے باندے خسپری اچولی وے، او کہ دوی تہ پتہ لگیدلے وے چہ وختی جومات تہ راتللو کنبی خومرہ اجر دے، نو د یو بل نہ

به په منډه باندی دیته مخکښې شوی وی . بل خائ کښې د
 نبی کریم ﷺ نه نقل دی : «لا یزال أحدکم فی صلاة ما دامت
 الصلاة تحبسه.....الحديث) متفق علیه.ترجمه: یوتن ستاسو نه تر
 هغه وخت پورے په مانخه کښې حسایږی ترخو چه مونخ
 تاسو ایسار کرے وی

د مانخه وختونه

*د ماسپخین د مانخه وخت د نمر د زوال نه (یعنی کله چه
 نمر د آسمان د مینخ نه مغرب طرفته مائله شی) تردے چه د
 هر خیز سورے د هغه مثل ته ورسیري. *د مازیگر د مونخ
 وخت چه د هر خیز سورے د هغه یو مثل ته ورسیري نه
 شروع کیږي ترد نمر پریوتو پورے .

*د ماښام د مانخه وخت د نمر د پریوتو نه تر شفق پریوتو
 پورے وی . (شفق هغه سرخی د آسمان ته وائی چه په کنارو
 کښې مغرب طرفته خکاره کیږي) *د ماسخوتن د مانخه
 وخت د شفق د پریوتونه تر نیمه شپے پورے دے . *د سهار
 د مانخه وخت د صباء د راختو نه تر نمر راختو پورے دے .

هغه ځایونه چه مونځ کول پکښي جائز ندی :

(۱) مقبره : د نبی کریم ﷺ ددے وینا د وجے نه چه : «الأرض کُلُّهَا مَسْجِدٌ إِلَّا الْحَمَامَ وَالْمَقْبَرَةَ». رواه الخمسة. ترجمه: په ټوله زمکه باندے مونځ کول جائز دی مگر حمام (غسل خانه) او مقبره کښي جائز ندے. البته د جنازے مونځ په مقبره کښي جائز دے .

(۲) قبر ته مخامخ مونځ کول جائز ندی . د ابو مرثد غنوی رضی الله عنه نه روایت دے، هغه وائی چه ما د رسول الله ﷺ نه اوریدلی دی : «لَا تُصَلُّوا إِلَى الْقُبُورِ وَلَا تَجْلِسُوا عَلَيْهَا». رواه مسلم : ۲۲۹۵. ترجمه: د قبرونو طرفته مونځ مه کوئ او مه قبرونو باندے د پاسه کینی .

(3) د اوسنانو په غوږل (پنڅاری) کښي د مانخه نه منع راغله ده لکه څرنګه چه په ګنده ځایونو کښي مونځ کول جائز ندی .

د مانخه طریقہ

د مونځ شروع کولو په وخت کښي به نیت وکړی، نیت په هر عبادت کښي لازمی حصه ده، نیت د زړه عمل دے، په ژبه باندے ووئیلو ته حاجت نسته،

د مانخہ طریقہ پہ لاندے ډول ده :

(۱) مونخ کونکے به خپل ټول بدن قبلے ته مخامخ کړی، نه به د قبلے نه بدن اړوی او نه به خټ اړوی.

(۲) د تکبیر تحریمے دپاره به الله اکبر ووائی، ددے سره به خپل دواړه لاسونه تر غوږونو یا تر اُوگوپورے اوچت کړی.

(۳) بیا به د بنی لاس ورغوی د گس لاس په شا باندے کیردی، او د سینے د پاسه به ئے کیردی.

(۴) بیا به دا دعا ووائی : «الْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا طَيِّبًا مُّبَارَكًا فِيهِ» (مسلم)

ترجمه : ټول صفتونه د الله دپاره دى ډیر زیات پاکیزه او مبارک صفتونه. او یا دے دا دعاء ووائی : سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ تَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ». رواه ابو داود والترمذی:

۷۷۵، ۴۴۲. ترجمه: اے الله! پاکى ده تالره سره د حمد ستانه او برکتونو والا دے نوم ستا، او اوچت دے مقام ستا، او ستا نه علاوه حقدار د بندگى نشته دے. ددے نه علاوه چه د استفتاح دپاره کومے نورے دعاگانے نقل دى هغه هم وئیلے شی، غوره داده چه یوه دعاء باندے همیشوالے ونکړے شی، ځکه د مختلفو دعاگانو سره د زړه خشوع پیدا کیرى.

(۵) بیا به تعوذ و غواری یعنی : **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ**. (پناهی غوارم پہ اللہ سرہ د شیطان رتلے شوی نہ)

(۶) **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**. (شروع کوم پہ مدد دنوم د اللہ چہ بی حدہ مروبان او ہمیشہ رحم کونکی دی)

بیا به سورة فاتحه شروع کری :

((۱) الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۲) الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۳) مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ (۴) إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (۵) اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (۶) صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ (۷)) آمین. (۱) تول صفتونه د اولوہیت خاص اللہ لره دی چہ پالونکی د مخلوقاتو دی (۲) بی حدہ مہروبان او ہمیشہ رحم کونکی دی (۳) اختیار مند، واکدار، دورخی د جزاء دی (۴) خاص ته لره بندگی کوو امے اللہ او خاص ستانہ مدد غوارو (۵) کلک کری مونر پہ لاره نیغہ، سیدہ، باندے (۶) لار دھغہ کسانو چہ نعمت کریدے تاپہ هغوی باندے نہ دی هغہ کسان چہ غضب کرے شوے دے پہ هغوی باندی او نہ دی بے لارے (۷) ای اللہ زما دادعاء قبولہ کری

(۷) ددے نہ پس بہ د قرآن کریم خہ حصہ تلاوت کپری کومہ چہ ورته آسانہ وی .

(۸) بیا بہ دوارہ لاسونہ تر اُوگو پورے اُوچت کپری، اللہ اکبر بہ ووائی، رکوع تہ بہ نبکتہ شی، پہ رکوع کنبی بہ خپل دوارہ لاسونو باندے پندیئ مضبوطے ونیسی، او دا ذکر بہ ووائی : (سَبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ) (پاکی دہ رب زما لہ چہ ڍیر لوی دی) سنت طریقہ خو دا دہ چہ درے کرتہ ووئیلے شی لیکن زیات وئیل ہم جائز دی، او یو کرت ہم جائز دی .

(۹) بیا بہ سر اُوچت کپری، او دا دعاء بہ ووائی (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ). (قبلوی اللہ شوک چہ دهغه حمد وکپری) کہ امام وی او کہ منفرد وی، او لاسونہ بہ تر اُوږو پورے اُوچت کپری کلہ چہ د رکوع نہ پورته کیری . دا دعاء بہ ووائی : (رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ). (اے زمونږہ ربہ خاص ستا دپارہ ټول حمدونہ دی)

(۹) او یا دی دا دعاء پہ ولاړه ووائی: (رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مَبَارَكًا فِيهِ) اے زمونږہ ربہ، ستا دپارہ ټول صفتونه دی بے شماره پاک صفتونه چہ برکت پکنبی اچولے شوے وے

(۱۰) او یا دی دا دعاء پہ ولاړه ووائی : (اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مَلَأَ السَّمَوَاتِ وَمَلَأَ الْأَرْضِ وَمَلَأَ مَا بَيْنَهُمَا وَمَلَأَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَ)

رواه مسلم : ۷۷۱ اے اللہ، زمونڙہ ربہ ، ستا دپارہ هر قسمه صفتونه دی .دومره چه آسمان تری ډک شی . او زمکه تری ډکه شی او هغه چه ددی دواړو مینخ کنبی دی او ددی نه پس هر هغه څه ډک شی چه ته ءوغواړی

(۱۱) بیا به اوله سجده وکړی، الله اکبر به ووائی .په اوو اندامونو به سجده کوی، تندے .پوزه، دوه لاسونه(ورغوی)، ، دوه زنگنونه او د قدمونو سرونه. او په سجده کنبی به څنگله د اړخونو نه لری ساتی، او د ښپو ګوتے به قبلے طرفته متوجه کوی، او دا به وائی (سبحان ربی الاعلی) پاکي ده ځما رب لره چه ډیر اوچت دی ،

سنت دادی چه درے ځل ءے ووائی مگر ډیر وئیل هم جائز دی، او یو ځل وئیل هم جائز دی، لیکن مستحب داده چه ډیرے دعاګانے پکنبی وکړے شی ځکه چه دا د دعاګانو د قبلیدو ځای دے .

(۱۲) بیا به د سجده نه سر پورته کړی، او الله اکبر به ووائی، او د دوو سجده مینخ کنبی به په ګسه خپه کینی ، او ښی خپه به ودروی، او خپل ښی لاس به په ښی پتون او ګس

لاس پہ گس پتون باندے کیردی، او د ناستے حالت کنبی
 به دا دعاء ووائی: (رب اغفر لی، رب اغفر لی)، اے اللہ ماتہ بخنہ
 وکری اے اللہ ماتہ بخنہ وکری

(۱۳) بیا به دویمه سجده وکری د مخکنبی پشان.

(۱۴) بیا به د سجده نه پاسی، اللہ اکبر به ووائی، او برابر به
 ودیری .

(۱۵) دویم رکعت به د اول پشان ادا کری په قول او فعل
 دواړو کنبی، مگر دعا د استفتاح او تعوذ به پکنبی نه وائی،
 او د دویمه سجده نه پس به کینی لکه خنکه چه د سجدو
 په مینخ کنبی کیناستلو. دنبے لاس گوتی به راغونډی کری
 او غته گوته او مینخنغ گوته به سره وتری، او د تشهد په
 گوته (مسواکه گوته) به اشاره کوی،

د تشهد الفاظ دادی: (اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلٰوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ
 عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ)، رواه
 البخاری: (۸۳۱) (پول عبادتونه د اللہ دپاره دی بدنی عبادتونه
 مالی عبادتونه اے نبی ﷺ په تادی سلام او داللہ رحمت او

برکت وی، او سلام دی وی په مونږه او دالله په نیکانو بندگان باندی، زه گواهی کوم چه دالله نه سوا بل د عبادت لائق نشته او گواهی کوم چه محمد ﷺ د الله تعالی بنده او رسول دی.

دده نه علاوه نور الفاظ د تشهد هم نقل دی. دده نه بعد کچرته دره رکعاته کوی لکه د ما بنام مونخ، یا خلور رکعاته کوی لکه د ماسپخین او ما زیگر او ماسخوتن، نو الله اکبر به ووائی او لاسونه به اوجت کړی یعنی رفع الیدین به وکړی، او د مخکښې پشان به باقی مونخ پوره کړی مگر صرف سورة الفاتحه به لولی په ولاړه باندے، او په آخری رکعت کښې د دویمے سجدے نه بعد به په تشهد باندے کینی، تشهد او درود ابراهیمی به ولولی :

(اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ ، وَعَلَيَّ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ ، وَعَلَيَّ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ ، وَعَلَيَّ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ ، وَعَلَيَّ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ) اے الله رحمت نازل کړی په محمد ﷺ او په کورنی د محمد ﷺ باندی څرنگه چه تا رحمت نازل کړی دی په ابراهیم علیه السلام

او په کورنی د ابراهیم علیه السلام باندی، یقینا تا ستائلی شوے ئے او لوی شان والا ئے

اے الله برکت نازل کړی په محمد ﷺ باندی او په کورنی د محمد ﷺ باندی څرنګه چه تا برکت نازل کړی دی په ابراهیم علیه السلام او په کورنی د ابراهیم باندی، یقینا تا ستائلی شوے ئے او لوی شان والا ئے

دده نه بعد به دعاء وغواړی کومه ئے چه خوبه شی، او مسنون دعاء دا ده: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ).

ترجمه: اے الله! زه پناهی غواړم په تا باندے د قبر د عذاب نه، او د عذاب د اور نه، او د ژوند د فتنے نه او د مرګ د فتنے نه او پناهی غواړم د فتنے د مسیح الدجال نه. او داسے نورے دعاګانے.

(۱۶) بیا به بنی طرفته سلام وګرځی، السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته به ووائی، او بیا به ګس طرفته دغه رنگه سلام وګرځوی.

(۱۷) مسنون طریقہ پہ آخری تشهد د ماسپخین، مازیگر، مانبام او ماسخوتن مونخ کنبی دا ده چه مونخ کونکے پہ تورک سره کینی، یعنی بنے قدم ودروی او گس قدم د نبی پندی د لاندے راوباسی، او گس کوناتے به پہ زمکه ولگوی او لاسونه به د مخکینی پشان کیردی.

د مانحہ نه پس اذکار:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمَنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. رواه مسلم : (۵۹۱) ترجمه: بخنه غوارم د الله نه. بخنه غوارم د الله نه. بخنه غوارم د الله نه. اے الله! ستا ذات سلامتیا والا دے، او سلامتیا ستا دطرفنه ده، ته ډیر برکتونو والا ئے اے ذوالجلال والا کرام ذاته. (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ ، وَلَا مَعْطِي لِمَا مَنَعْتَ ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ) متفق عليه. ترجمه: نشته حقدار د بندگی سیوا د الله پاک نه ایکی یو دے، شریک ورسره نشته، هغه دپاره بادشاهی ده، او د هغه دپاره تولے ستائینے دی، په هر څه قدرت لرونکی دی. اے الله! نشته منع کونکے د هغه څه چه ته ئے ورکوے، او نشته دے ورکونکے د هغه څه چه ته ئے منع

کوے او فائده نشی و رکولے ستا پہ مقابلہ کنبی مالدار ته
 مالداري د هغه. (لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهٗ لَهٗ الْمَلِكُ وَلَهٗ الْحَمْدُ
 وَهُوَ عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ اِلاَّ بِاللّٰهِ لاَ اِلهَ اِلاَّ اللهُ وَلاَ نَعْبُدُ
 اِلاَّ اِيَّاهُ لَهٗ النِّعْمَةُ وَلَهٗ الْفَضْلُ وَلَهٗ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ لاَ اِلهَ اِلاَّ اللهُ مُخْلِصِينَ لَهٗ
 الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ) رواه مسلم: ۵۹۵) نشته حقدار د بندگی
 سیوا د الله پاک ته ایکی یو دے، شریک ورسره نشته، هغه
 دپاره بادشاهی ده، او د هغه دپاره تولے ستائینے دی، په هر
 خه قدرت لرونکی دی، نشته د گناه نه اړونکی او د نیکی
 توفیق وړکونکی مگر صرف یو الله دی، نشته حقدار د
 بندگی سیوا د الله پاک نه، مونږ بندگی نکوو مگر صرف د
 دغه الله، د هغه پاره نعمتونه او فضل دی او د هغه دپاره
 تولے خائسته ستائینے دی، نشته حقدار د بندگی سیوا د الله
 پاک نه، مونږ هغه دپاره خپله بندگی خاص کونکی یو
 راکر که کافران ؤ بد گنږی، ددے نه پس (سبحان الله)
 (۳۳) درے دیرش کرته (الحمد لله) (۳۳) درے دیرش (الله
 اکبر) (۳۳) درے دیرش کرته وائی، او د سلو (۱۰۰) پوره کولو
 دپاره به دا دعاء وائی: (لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهٗ لَهٗ الْمَلِكُ
 وَلَهٗ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) رواه مسلم: ۵۹۷. نشته حقدار

د بندگی سیوا د الله پاک نه ایکی یو دے، شریک ورسره نشته، هغه دپاره بادشاهی ده، او د هغه دپاره ټولے ستائینے دی، په هر څه قدرت لرونکی دی، او آیه الکرسی به ولولی او قل هو الله احد او قل اعوذ برب الفلق او قل اعوذ برب الناس، د هر فرض مونخ نه بعد یو یو کرت، او د سهار او ماښام مانخه نه پس مستحب طریقه درے درے کرته لوستل دی.

د مسبوق د مانخه طریقه :

(چه څه حصه د مونخ ترے د امام سره شوی وی هغه ته مسبوق وائی) د کوم سپری نه چه د امام سره مونخ فوت شی که یو رکعت وی او که ډیر وی، د امام د دویم سلام گرځولو نه پس څومره مونخ چه ترے شوی وی هغه به پوره کړی، او روستو چه څوک هم راځی، امام په کوم رکعت کښې رالاندے کړی د هغه ځای نه به مونخ شماری مگر د کوم رکعت رکوع چه د امام سره لاندے نه کړی هغه رکعات به نه شماری، او که رکوع لاندے کړی نو رکعت ئے وشو. مونخ کونکے چه کله جومات ته داخل شی نو جمعه سره ورله داخلیدل پکار دی، که امام هر حالت کښې وی، ولاړ

وی، کہ د رکوع حالت کنبی وی او کہ د سجدے حالت کنبی وی، کہ هر حالت کنبی وی، د بل رکعت په انتظار کنبی ودریدل مناسب ندی، او په ولاړه به تکبیر تحریمه وائی مگر که مریض وي نو په ناسته هم تکبیر تحریمه کولے شي .

مونخ فاسد کونکي کارونه :

- ۱: قصداً خبرے کول په مونخ کنبی اگرکه لگے وی .
- ۲: خپل ټول بدن د قبلے نه اړول .
- ۳: اودس ماتیدل په یو د هغه خیزونو چه اودس ورباندے ماتیری .
- ۴: ډیر پرله پسے بے ضرورته حرکتونه کول.
- ۵: خندا کول په مونخ کنبی اگرکه لگه وی .
- ۶: قصداً په رکوع، سجده، قیام او قعود کنبی زیاتوالے کول.
- ۷: د امام نه قصداً مخکنبی کیدل.

په مانحہ کنبی واجبات :

- ۱: ټول تکبیرات بغیر د اولنی تکبیر نه. ځکه هغه رکن دی (تکبیرة الاحرام)

- ۲: (سبحان ربی العظیم) کم از کم یوځل په رکوع کښې وئیل.
- ۳: (سمع الله لمن حمده) د امام او مقتدی دواړو دپاره، د رکوع نه دسرپورته کولو په وخت کښې .
- ۴: (ربنا ولك الحمد) د رکوع نه د سرپورته کولو نه پس .
- ۵: (سبحانه ربی الأعلی) وئیل اگرکه یوځل ولے نوی .
- ۶: (رب اغفرلی، رب اغفرلی) وئیل د سجدو مینځ کښې .
- ۷: اولنې تشهد ووئیل.
- ۸: او د اولنی تشهد دپاره کیناستل.

د مانخه ارکان

- ۱: (القیام): فرضی مونځ کښې اودریدل د قدرت والو دپاره واجب دی، او هرچه نفل مونځ دے، په هغه کښې قیام واجب ندے، لیکن په ناسته مونځ کښې به نیم اجر وی قیام په مقابله کښې .
- ۲: اولنې تکبیر (تکبیرة الاحرام) .
- ۳: سورة فاتحه لوستل په هر رکعت کښې .
- ۴: هر رکعت کښې رکوع کول .
- ۵: رکوع کښې اعتدال کول .

- ۶: هر رکعت کنبی په اوو (۷) اندامونو باندے سجدہ کول .
- ۷: د سجدو مینخ کنبی کیناستل .
- ۸: ټولو افعالو کنبی اطمینان کول .
- ۹: آخری تشهد وئیل .
- ۱۰: د آخری تشهد دپاره کیناستل .
- ۱۱: په نبی کریم ﷺ باندے درود ووئیل
- ۱۲: سلام گرځول .
- ۱۳: ارکان په ترتیب سره کول .

مونخ کنبی د سهوے (هیرے) احکام

سهوے هیرے ته وائی، کله چه مونخ کونکے خطاء شی، مونخ زیات وکړی یا کم، یا ئے شک پیدا شی چه مونخ مے زیات کړیدے او که کم، د هغے دپاره په شریعت کنبی سجده سهوے ده . کچرته په مونخ کنبی ترے زیاتے شوے وی لکه رکوع، سجده وغیره، د هغے دپاره دوه سجدے د سلام نه پس کیدلے شی . او دغه رنگه که کموالے ترے شوے وی په افعالو د مانحہ کنبی بیا به هم دوه سجدے د سلام نه پس کوی . کچرته یو رکن ترے پاتے شوے وی، او بل رکعت د شروع نه مخکنبی ورته یاد شو. نو د دغه رکن اعاده به کوی،

او سجده د سھوے به اخر کنبی هم کوی. کچرتہ د بل رکعت د شروع نہ پس ورتہ یاد شی نو دغہ رکعت چہ رکن پکنبی فوت شوے وو باطل شو، او دا روستنی رکعت د هغے پہ خای قائم شو. او کہ د سلام نہ پس ورتہ پربینودلے شوے رکن رایاد شو، او ډیر وخت پکنبی نوی تیر شوے نو پوره یو رکعت به وکړی او سجده سھوہ به هم وکړی. کچرتہ وخت پکنبی ډیر تیر شوے وی او یائے اودس مات شوے وی بیا به د سر نہ مونخ کوی. کچرتہ په مونخ کنبی یو واجب هیر شی لکه د اولنی تشهد دپاره ناسته وغیره، نو دوه سجده د سھوے به مخکنبی د سلام نہ کوی. او په حالت د شک کنبی چہ شک په شمیر درکعاتو کنبی وی په لږ شمیر به اعتماد کوی. خککه دا ډیر یقینی وی، او سجده سھوہ به کوی، او کچرتہ شک ددے نه علاوه په نور خه کنبی وی نو په غالب گمان به عمل کوی او سجده سھوہ به هم کوی.

سنن رواتب

د مسلمان سږی او بنخے دپاره مستحب دی چہ په حالت د حضر کنبی د دولسو رکعاتو حفاظت وکړی، خلور رکعاته مخکنبی د ماسپخین نه، دوه رکعاته پس د ماسپخین نه، دوه

رکعاتہ د مانبام نہ پس، دوہ رکعاتہ د ماسخوتن نہ پس، او دوہ رکعاتہ د سہار د مانخہ نہ مخکنبہ، د ام حبیبہ رضی اللہ عنہا نہ روایت دے، فرمائی: ما د رسول اللہ ﷺ نہ اوریدلی دی:

«مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّيَ لِلَّهِ كُلَّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رُكْعَةً تَطَوُّعًا غَيْرَ فَرِيضَةٍ إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ أَوْ إِلَّا بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ» رواه مسلم: (۷۲۸) ترجمہ: نشتہ یو بندہ مسلمان چہ د اللہ دپارہ دولس رکعاتہ سنت وکری د فرض نہ علاوہ، مکر اللہ پاک بہ ورلہ پہ جنت کنبہ کور جوړ کری، او یا بہ ورلہ پہ جنت کنبہ کور جوړ کرے شی. پہ سنتو او عامو نوافلو کنبہ د یو مسلمان د پارہ افضل او غوره دادہ چہ کور کنبہ ادا شی. د جابر بن عبد اللہ رضی اللہ عنہ نہ روایت دے، چہ رسول اللہ ﷺ فرمائی: «إِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِهِ فَلْيَجْعَلْ لِبَيْتِهِ نَصِيبًا مِنْ صَلَاتِهِ فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ فِي بَيْتِهِ مِنْ صَلَاتِهِ خَيْرًا» رواه مسلم: (۷۷۸) ترجمہ: کله چہ یو تن خپل مونخ پہ جومات کنبہ ادا کری، نو خہ حصہ د مونخ دے کور دپارہ پریردی، خکه چہ ددے مونخ د وجے نہ اللہ تعالیٰ پہ کور کنبہ خیر او برکت راولی. او بل حدیث د بخاری او د مسلم

کنبی راغلی دی، د زید بن ثابت رضی اللہ عنہ نہ روایت دے
 : (فَإِنَّ خَيْرَ صَلَاةِ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ) متفق علیہ .
 ترجمہ: «غورہ مونخ د سپری ہغہ دے چہ پہ کور کنبی وشی
 سیوا د فرض مونخ نہ .

د وتر مونخ

د مسلمان دپارہ د وترو کول سنت دی خو سنت مؤکدہ
 دی د وتر د کولو وخت د ماسخوتن مونخ نہ پس تر د صبا
 راختلو پورے دے، او غورہ وخت د شپے آخرہ حصہ دہ چہ
 شوک خپل خان باندے د راپاسیدو اعتماد لری، دا ہغہ
 سنت دی چہ رسول اللہ ﷺ ورباندے پہ سفر او حضر کنبی
 ہمیشوالے کولو، د تولو نہ کم وتر یو رکعت دے، حکہ چہ
 رسول اللہ ﷺ بہ د شپے یولس رکعاتہ کول پہ حدیث د عائشہ
 رضی اللہ عنہا کنبی راغلی دی: «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يُصَلِّي بِاللَّيْلِ
 إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً يوترُ مِنْهَا بِوَاحِدَةٍ - الحدیث رواہ مسلم: ۷۳۶»
 ترجمہ: رسول اللہ ﷺ د شپے مونخ یولس رکعاتہ کولو یو
 رکعت بہ ئے پکنبی وتر کولو. د شپے مونخ دوہ دوہ رکعاتہ
 دے، پہ حدیث د عبد اللہ بن عمر رضی اللہ عنہ کنبی راغلی
 دی: «أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللہ علیہ وسلم : صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنِي مَثْنِي فَإِذَا خَشِيَ أَحَدُكُمْ الصُّبْحَ صَلَّى رَكْعَةً وَاحِدَةً تَوْتِرَ لَهُ مَا قَدْ صَلَّى . رواه البخاري ومسلم. ترجمہ: یو سړی د رسول الله ﷺ نه د شپے د مانخه په باره کښې تپوس وکړو، رسول الله ﷺ وفرمائیل: د شپے مونخ دوه دوه رکعاته دے، که خوګ د صبا د راختلو نه ویرپړی نو یو رکعت دے وکړی دغه مخکښې ټول مونخ به ورله وتر کړی .

دعاء قنوت په وترو کښې کله کله د رکوع نه روستو وئیل پکار دی، د حسن بن علی رضی الله عنه د حدیث د وجے نه چه رسول الله ﷺ ورته دعاء قنوت الفاظ وښودل. لیکن همیشوالی به پرے نه کوي، ځکه چه څومره صحابه کرامو د رسول الله ﷺ مونخ نقل کړیدے هغوی پکښې دعاء قنوت ندے ذکر کړے مستحبه طریقه داده چه که د چا نه د شپے مونخ فوت شی نو د ورځے ئے قضائې کولے شی، که دوه رکعاته وی او که څلور وی تر دولسو رکعاتو پورے د نبی کریم ﷺ د عمل د وجے نه .

دوه رکعاته د سهار سنت

دا د هغه سنت رواټو نه دي چه نبی کریم ﷺ ورباندے

هميشوالے کريدے، سفر او حضر کنبې ئے چرے هم ندی پريښودی. د عائشه رضی اللہ عنہ نه نقل دی: «أَنَّ النَّبِيَّ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- لَمْ يَكُنْ عَلَى شَيْءٍ مِنَ النَّوَافِلِ أَشَدَّ مُعَاهَدَةً مِنْهُ عَلَى رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الصُّبْحِ». متفق عليه. ترجمه: نبي کریم ﷺ په نفلی مونخ باندے دومره اهتمام نکولو لکه خومره اهتمام ئے چه د سهار په دوه رکعاته سنتو کولو. ددے په فضيلت کنبې به ئے فرمايل: «لَمَّا أَحَبُّ إِلَى مِنَ الدُّنْيَا جَمِيعًا» (رواه مسلم: ۷۲۵) ترجمه: خامخا دا دوه رکعتونه ماته د تولے دنيا نه ډير خوښ دی. او سنت طریقه داده چه اول رکعت کنبې (قل يا أيها الکافرون) او دویم رکعت کنبې (قل هو الله احد) ولولي، او کله کله اول رکعت کنبې (قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا --- الاية) (البقرة: ۱۳۶) او دویم رکعت کنبې (قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ - الآية آل عمران: ۶۴)

دا دوه رکعاته مختصر کول سنت دي د نبي کریم ﷺ د عمل د وجهه نه، او د چا نه چه د سهار مونخ نه مخکښې سنت کول فوت شي نو د سهار د مانخه نه روستو کول ورله هم جائز دی، غوره داده چه د نمر راختلو نه پس وکړے شي چه د يو نيزے په مقدار اوچت شي تر د زوال نه مخکښې پورے،

د چاشت مونخ

دا د اواینو یعنی الله تعالیٰ ته د راگرخیدونکو بندگانو مونخ دے، چه سنت مؤکد دے، په ډیرو احادیثو کښې پدے باندے د عمل کولو ترغیب راغله دے د ابو ذر رضی الله عنه نه روایت دے: **عَنِ النَّبِيِّ - ﷺ - أَنَّهُ قَالَ «يَصْبِحُ عَلَيَّ كُلِّ سَلَامِي (أَي مَفْصَلٍ) مِنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ وَيَجْزِي مِنْ ذَلِكَ رَكَعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الضُّحَى»** ترجمه: **نبی کریم ﷺ فرمائی: یو تن ستاسو کښې صبا کوی په داسه حال کښې چه په هر جوړ باندے صدقه وی، نو سبحان الله وئیل صدقه ده، الحمد لله وئیل صدقه ده، لا اله الا الله وئیل صدقه ده، او الله اکبر وئیل صدقه ده، د نیکۍ حکم کول صدقه ده، د بدۍ نه منع کول صدقه ده، او ددے ټولو نه دوه رکعاته مونخ د چاشت په وخت کافی کیری. عن ابي هريره رضي الله عنه، قال اوصاني خليلي بثلاث لا ادعهن حتى اموت صوم ثلاثة ايام من كل شهر وصلاة الضحى ونوم على وتر متفق عليه. ترجمه: ابو هريره رضي الله عنه فرمائی: چه ما ته زما دوست درے وصیتونه کړيدي چه تر مرگه پورے به ئے نه**

پریردم، هره میاشت کنبې درے ورخے روژے نیول، د چاشت مونخ کول، او د خوب نه مخکنبې وتر کول .

افضل وخت د چاشت د مونخ کله چه ورخ را پورته شی او د نمر گرمائش سخت شی، د زوال د نمر سره ئے وخت ختم شی، او ټولو کنبې کم رکعاتونه دوه رکعاته دي، او د اکثرو ئے اندازه معلومه نه ده.

هغه وختونه چه مونخ کول پکنبې جائز ندی :

(۱) د صبا د مونخ نه پس ترنمر راختو پورے چه د نیزے په مقدار پوری وچت شی . (۲) د غرمے په وخت کنبې چه کله نمر د آسمان مینخ ته ورسېږی، او دا اندازه به د سوری نه معلومېږی. (۳) د مازیگر د مونخ نه پس تر د نمر پریوتو پورے . لیکن پدے اوقاتو د منع کنبې بعض مونخونه جائز دی چه هغه ته سبې مونخونه وائی لکه : تحية المسجد (مسجد ته دراتللو په وخت کنبې دوه رکعاته کول)

د جنازے مونخ، صلاة الکسوف (نمر د تندر نیولو مونخ)، دوه رکعاته د طواف نه پس کول، او د اودس نه روستو دوه رکعاته کول، د استخاری مونخ او ددے نه علاوه . دغه رنگه

هغه فرض مونخونه چه فوت شوی وی د وجے ددے وینا د
 نبی کریم ﷺ نه : « مَنْ نَسِيَ صَلَاةً أَوْ نَامَ عَنْهَا فَكَفَّارَتَهَا أَنْ يُصَلِّيَهَا
 إِذَا ذَكَرَهَا » متفق عليه. ترجمه : د چانه چه مونخ هیر شی او یا
 د مونخ نه اوده پاته شی، نو کفاره ئے داده چه ادا دے ئے
 کړی کله چه ورته رایاد شی . او دغه رنگه قضاء د سهار
 سنتو لکه خنکه چه د ماسپخین قضاء شوی سنت د
 مازیگرنه روستو جائز دی . احوکم ابواحمد عمادالدین
 وباللہ تعالی التوفیق .

فهرست د پکوالی مسائل

3	پکوالی او گندگی
4	د گندگی قسمونه
5	د گندگی بعض حکمونه
6	فضائی حاجت
7	اودس
8	د اودس طریقه
10	موزر باندی مسحه
12	اودس ماتونکی خیزونه
12	د غسل طریقه
14	د جنب انسان دپاره حرام کارونه
15	تیمم او تیمم طریقه
17	حیض او نفاس
18	د مونخ احکام
20	د مونخ کولو فضیلت

21	د مونخ متعلق ضروری خبری
24	د مونخ وختونه
25	هغه ځایونه چه مونخ پکښی نه کیږی
26	د مونخ طریقہ
33	د مونخ نه پس اذکار
35	د مسبوق د مونخ طریقہ
36	د مونخ باطل کونکی کارونه
36	د مونخ واجبات
37	د مونخ ارکان
38	په مونخ کښی هیږه
39	د سنتو بیان
41	د وتر مونخ بیان
42	د سحر سنت دوه رکعات
44	د چاشت مونخ
45	هغه وختونه چه مونخ پکښی منع دی